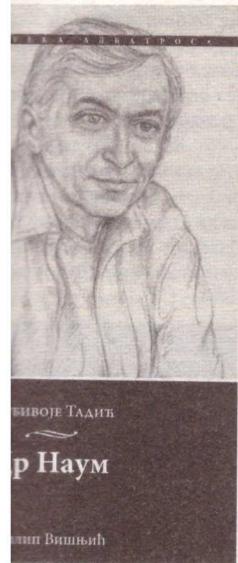

БИГА

Иван Ђаковић, Београд, 2014.

Иван Ђаковић

присјећање); конституцијицу психолошког ројства и улази у лавиринте едјела.

сусрећемо стилизацију читања, спонтаног усмешничког колоквијализма се може назвати и слант

у нормативном језику кога Тадић успоставља акацентски и синтакшијен, али у метафоричком значењу створен је

из истине (као израз за

зисао, празнину, без-

језика – „прозе у трајајућу пасивну свијест чини супротно, он (анти)јунака надилази је налази.

тањује у свијет својих

јеаутентичних личноштакане од дањег светла,

ме, подсвијести и сно-

цијантна смртна ху-
рна трагика испрепле-
сном и јавом, реалним

тна, мудролика књига јој ће се тек чути) без

да теретом на срцу чо-
пава самосвојно опча-

и свијет љепотом вла-

севном роду припада прозна књига Зорана 955) „Смеј се пајаџо“?

прича, дневник, фило-

Дуализам лика

Надија Реброња: *Фламенко утопија*, НБ Стефан Првовенчани, Повеља, Краљево, 2014.

Ненад Трајковић

На самом почетку књиге *Фламенко утопија*, песнициња Надија Реброња истиче: „Ја не пишем песме / само слушам људе и градове“, те као да жели да нам стави до знања да поетска форма, као изражайно средство, је обичан одабир да се запише један ток времена, случајни људи и одабрани градови, или све то обрнутим редом, из њеног угла посматрано.

Када посматрамо песме Надије Реброње, видимо пун град (Гранада, Шпанија) разноврсних људи, а ипак сличних једни другима. Можда зато што код ње превладавају уметници, а свакако и зато што се у њима крије и сама песнициња. Опчињеност Шпанијом је опште видљива и живот у тој медитеранској земљи буди љубав и поштовање ка њој. Некако делују, чини се ти случајни људи, у Надијиним песмама, људи око којих можеш гратити свет. Песнициња то чини, она са њима проживљава један после реалан живот у коме се може вратити увек, уморна и презасита научним радом. То су паралелне улице живота, то је моћ песника да буде обичан човек и супер херој. Научити разделити, је једна од мисија песника за усклађен живот. Такође, не можемо да не приметимо да оријентални мотиви често избијају на површину. Тај дуализам декларативно нас враћа песницињи, јер песме јесу свачије, ако се у њима пронађемо, али су првенствено одраз и печат ауторов. Јер иако песнициња гради своје песме око упознатих или измишљених људи, немогуће је да и своје доживљаје није уплела кроз њих.

Сама поезија је писана у постмодерном духу. Када читамо, ми видимо да нема претераног расплињавања, већ можемо уочити једну сублимистичку поезију. Песме су сажете и чисте; језички чисте. Нема сувишних везника, нити сувишних приједева. Лепота мора бити недоречена, како би вечно трајала и у том маниру песнициња приступа стварању. Вокална акустичност на крају сваке песме упечатљива је и ту је да подсети, ако је једна животна прича испричана, друга није, те зато опусти се, седи и читај!

Често имамо сликовити, метафорички приказ, као и симболичку везу. Понекад, зато песме делују превише затворено, али само на прво читање. Онда када се изнова прочита могу се јасно разумети стихови. Такође, користи се и једноставним исказом. Мешајући ова два начина певања, Надија показује да јој није стран ниједан стил и да их може успешно комбиновати. Када се користи затвореном конструкцијом

цијом, као да песнициња, покушава да сачува оно најинтимније за себе, несвесно ипак надајући се да ћемо приступити њему. Тако, већ у првој песми, којом отвара књигу говори нам о Фредерику фотографу, тј. његовим фотографијама. Али колико су заиста његове, а колико су заправо Надијине? Јер у првој строфи песнициња одушевљена градом говори како би он могао бити нови почетак, помешан срећом и меланхолијом. Та опортунистичка осећања, рађају злочинца у другој строфи, који подсвесно позива на фиктивну смрт, како би се изнова могла родити и ту настанити.

Овде настају сјајни психолошки моменти, подграђани сновима и маштом, ми не видимо крај, односно одлуку песнициње.

Надија ФЛАМЕНКО РЕБРОЊА УТОПИЈА

Већ у једној од следећих песама *Лорена, сликарка на обали реке*, снажним поетским сликама које нам се преносе, оличавају се наши страхови: свеприсути страх који је од настанка човека па до данас остао непромењен. Тако, није случајно да за прошлост узима себе као воду, а садашњост као ватру. Ако покушамо да разумемо, недвосмислено долазимо до исконског значења. Вода јесте симбол живота, али вода је и симбол чистоте. Те о прошлости када говори песнициња, која иначе припада генерацији млађих песника, можемо

разумети да нам она заправо прича о детињству. Свакако, деца су чиста, безгрешна. Она јесу вода и Надија девојчица, јесте кап у мору недужних.

Путујући даље *Фламенко утопијом*, наилазимо све чешће на једноставније песме. Оно што се може видети, јесте да су најбоље песме остављене за крај. (Али ако су из мог угла најбоље, не значи и да су из свачијег. Зато, препоручују читаоцима да ову опсервацију занемаре, као што то чини порота са недозвољеном чињеницом на суду, те сами пронађу своје фаворите.) Недвосмислено, ова поетска збирка је рад изузетно талентоване песнициње. По начину писања (песнициња можда само по годинама изгледа младо), њен језик, њена сазнања јесу одраз зреле и изграђене личности. Покаткад у песмама видимо социолошко-културна дешавања, која недвосмислено описују живот савременог човека и савремених токова, а каткад наилазимо на традиционалне приказе живота. То свакако има везе са културолошким наслеђем коме припада и сам аутор. Једна од свакако најлепших песама (ако се може издвојити најлепша), јесте песма *Лејла, док сједи*. У њој нам песнициња слича најсјајнијом четкицом традиционалне начине живота и веома уверљиво са невероватном лакоћом преноси до нас те интимне доживљаје, преточене у сећања, која се преносе и у другим песмама, те постaju део маниристичког начина певања same песнициње. Овакве песме можемо слободно рећи јесу веристичке. Насупрот, неким другим песмама, оне нам дају потпунији доживљај. Оне носе често елегију, која покушава да пробуди човека у човека и прогна отуђеност из њега.

Опште присутан је и филозофски дискурс, који је веома значајан у савременој поезији. Често их видимо у оним најкрајним песмама, али присутан је и у дужим, као мудре мисли које се намећу саме од себе. Та мисаона структура је освежавајући елеменат песме. Песник мора бити образован и начитан, да би био успешан у свом стварању, што др Надија Реброња јесте.

Психолошки моменти у овој књизи су дубоки. Иако нема описа који нас наводе на директно схватање, промиšљањем се може загребати испод површине много више од приказаног. Чула песника стално осцилирају и у стању су да ухватаје и оно најниже и оно највише. Таква су и пруживљења: ако се песнициња радује, она се радује више од осталих, ако тутује њен бол већи од туђег. Само песницима није дато да раздвоје туђе, јер болесна емпатија их прогања и у најудаљенијем углу за скривање. То се може видети у многим песмама, а песма *Ирена, када је посетила Польску* је само једна у низу.

Њене песме нису само песме. Оне су и приче, оне су романи, оне су мотиви за прозаисте у којима могу наћи неисцрпне изворе.

Присећање средовечних

Зоран Илић, *Смеј се пајаџо*, Пресинг, Младеновац, 2014.Слике
ЖИВОТА